

Dr. sc. Anita Kurtović i sur.*

ZAKONSKA I SUDSKA POLITIKA KAŽNJAVANJA OPĆINSKIH SUDOVA NA PODRUČJU ŽUPANIJSKOG SUDA U SPLITU

Članak predstavlja izvješće o istraživanju sudske prakse kažnjavanja na području Županijskog suda u Splitu na uzorku od 200 pravomoćno osuđenih osoba za određena kaznena djela u dva petogodišnja razdoblja. Osim pukog prikupljanja podataka članak sadržava i obradu zbirnih podataka i podataka za pojedina kaznena djela na temelju koje su izvedeni i zaključci o iskorištenosti zakonskih kaznenih okvira. U članku su na kraju prikazani i zaključni podaci o odnosu zakonske i sudske politike kažnjavanja na području Županijskog suda u Splitu, tj. daje se odgovor na pitanje koliko su sudovi u oba prmatrana razdoblja iskoristili mogućnosti izbora vrste kazne i mjere između posebnog minimuma i maksimuma propisanih za određeno kazneno djelo. Također, zaključni podaci obuhvaćaju i utvrđenje postoji li razlika u sudskoj praksi kažnjavanja za ista kaznena djela kod bezuvjetne i uvjetne osude te pitanje utjecaja promijenjene zakonske na sudsku kaznenu politiku. Članak sadržava i statističke podatke te zaključak o primijenjenim olakotnim i otegotnim okolnostima relevantnim za izbor vrste i mjere kazne odnosno kaznenopravne sankcije.

I. ISTRAŽIVAČKI UZORAK

Zadaća ovoga dijela zajedničkog istraživanja sudske prakse u izboru vrste i mjere kazni počiniteljima kaznenih djela u svrhu pripreme savjetovanja *Zakonska i sudska politika kažnjavanja u Republici Hrvatskoj* sastojala se u obradi pravomoćnih osuđujućih presuda Županijskog suda u Splitu iz prvostupanjske nadležnosti općinskih sudova s njegova područja. Projektni zadatak temeljio se na dogovorenoj metodologiji izbora uzorka odnosno prikupljanja pravomoćno osuđujućih presuda.

Uzorak je obuhvaćao pravomoćno osuđene punoljetne počinitelje za kaznena djela teške tjelesne ozljede (čl. 99. st. 1.), zlouporabe opojnih droga (čl. 173. st.

---

* Referat je rezultat zajedničkog rada dr. sc. Anite Kurtović, redovite profesorice kaznenog prava Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu kao koordinatorice, i suradnika u provedbi istraživanja: Josipa Čule, suca Županijskog suda u Splitu, i asistentata Zavoda za kaznene znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu mr. sc. Marine Carić i Antonije Krstulović koje su popunile upitnike te Matka Pajčića koji je računalno obradio istraživački uzorak.

1.), bludnih radnji (čl. 193. st. 1. i 2.), krađe (čl. 216. st. 1.), teške krađe (čl. 217. st. 1. t. 1.- 4. i st. 2. t. 1.), razbojništva (čl. 218. st. 1.), prijevare (čl. 224. st. 1.) i izazivanja prometne nesreće (čl. 272. st. 2.) u dva petogodišnja razdoblja od 1993. do 1997. i od 1998. do 2002. Temeljna jedinica uzorka bila je osuđena punoljetna osoba, a uzorak je formiran izborom spisa redoslijedom kojim su se pojedina relevantna kaznena djela pojavljivala u upisniku, vodeći računa o tome da izbor spisa obuhvati cijelu godinu. Pri tome se relevantna kaznena djela nisu diferencirala prema stadiju počinjenja ili obliku sudioništva. Također, nije se posebno uzimala u obzir žalbena osnova u povodu koje se odlučivalo u drugom stupnju, čime su sve žalbene osnove bile relevantne.

Iz tako odabranih spisa (predmeta) popunjeni su upitnici za sve punoljetno osuđene osobe za svako relevantno kazneno djelo u navedenom razdoblju. Anketni upitnik bio je istovjetan za sve istraživače radi usporedivosti prikupljenih podataka.

Da bi se dobili podaci dostatni za znanstvenu uvjerljivost, istraživanje na području Županijskog suda u Splitu obuhvatilo je ukupno 200 pravomoćno osuđenih osoba za dva petogodišnja razdoblja (100 + 100) raspodijeljenih s obzirom na katalog kaznenih djela i pojedine godine. Nakon tog zahtjevnog zadatka prikupljanja podataka uslijedila je još teža obrada svih podataka te analiza zbirnih podataka i podataka za pojedina kaznena djela. Konačno, najtežim se pokazao zaključak o "iskorištenosti zakonskih kaznenih okvira" odnosno komentar odnosa zakonske i sudske politike kažnjavanja na području Županijskog suda u Splitu.

1993. – 1997.

	Članak	Broj osuđenih
Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga	196. st. 1. i 2.** OKZRH	30
Krađa	125. st. 1. KZRH	15
Teško kazneno djelo protiv sigurnosti javnog prometa	161. st. 3. KZRH u vezi sa 156. st. 3. KZRH	10
Bludne radnje	85. KZRH	5
Teška krađa	126. st. 1. KZRH	15
Teška tjelesna povreda	40. st. 1. KZRH	10
Prijevare	137. st. 1.	15
Ukupno:		100

** Napomena: Istraživanje je obuhvatilo 30 spisa od kojih je 20 nosilo pravnu oznaku čl. 196. st. 1., a 10 oznaku čl. 196. st. 2. Riječ je, međutim, o istom kaznenom djelu jer je 20 spisa koji su označeni kao presude za st. 1. čl. 196. riješeno prije tzv. minireforme kaznenog zakonodavstva (Zakon o izmjenama i dopunama Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, NN 28/96).

1998. – 2002.

	Članak	Broj osuđenih
Zlouporaba opojnih droga	173. st. 1.	20
Krađa	216. st. 1.	17
Izazivanje prometne nesreće	272. st. 2.	10
Bludne radnje	193. st. 1. i 2.	5
Teška krađa	217. st. 1. i 2.	18
Razbojništvo	218. st. 1.	10
Teška tjelesna ozljeda	99. st. 1.	10
Prijevarena	224. st. 1.	10
Ukupno:		100

I.1. Zlouporaba opojnih droga

A) Za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga iz čl. 196. st. 1. i 2. OKZRH uzorak je obuhvatio 30 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba u razdoblju od 1993. do 1997. godine.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	6 mjes.	ne	1 god., bezuvjetno
2	5 mjes.	ne	potvrđena
3	1 god.	ne	2 god., bezuvjetno
4	1 god.	ne	potvrđena
5	1 god. i 8 mjes.	ne	potvrđena
6	1 god. i 8 mjes.	ne	potvrđena
7	5 mjes.	2 god.	potvrđena
8	1 god.	ne	1 god. i 6 mjes., bezuvjetno
9	8 mjes.	ne	1 god., bezuvjetno
10	7 mjes.	ne	potvrđena
11	2 god. i 4 mjes.	ne	potvrđena
12	4 mjes.	ne	3 mjes., bezuvjetno
13	6 mjes.	ne	potvrđena
14	1 god.	ne	potvrđena
15	1 god. i 3 mjes.	ne	potvrđena
16	2 god.	ne	potvrđena

17	1 god.	ne	potvrđena
18	9 mjes.	ne	potvrđena
19	1 god.	ne	potvrđena
20	5 mjes.	ne	potvrđena
21	1 god. i 4 mjes.	ne	potvrđena
22	6 mjes.	ne	potvrđena
23	8 mjes.	ne	potvrđena
24	8 mjes.	ne	3 mjes., bezuvjetno
25	7 mjes.	ne	potvrđena
26	6 mjes.	ne	potvrđena
27	1 god.	ne	potvrđena
28	1 god. i 2 mjes.	ne	potvrđena
29	1 god.	ne	potvrđena
30	1 god.	ne	potvrđena

Bezuovjetna kazna zatvora izrečena je u 29 slučajeva osude ili za 97,0% ukupnog broja osuđenih osoba u promatranom razdoblju.

Bezuovjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene u sljedećim rasponima:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 5 do 10 godina	-	-
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	1	3,45
Iznad 1 do 2 godine	8	27,59
Iznad 6 do 12 mjeseci	13	44,83
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	5	17,24
Iznad 2 do 3 mjeseca	2	6,89
Iznad 1 do 2 mjeseca	-	-
30 dana	-	-
Ukupno	29	100

Najviša izrečena bezuvjetna kazna zatvora iznosila je 2 godine i 4 mjeseca, najniža 3 mjeseca zatvora, dok je izrečena kazna zatvora bila uvjetovana samo u jednom slučaju (5 mjeseci zatvora uz rok prokušavanja od dvije godine).

Prosječna izrečena kazna zatvora (bezuovjetna i uvjetna) iznosila je 11,9 mjeseci.

B) Za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 1. KZ u promatranom petogodišnjem razdoblju od 1998. do 2002. godine istraživanje je obuhvatilo 20 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba. KZ za to kazneno djelo propisuje novčanu kaznu ili kaznu zatvora do jedne godine.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	1 mjes.	ne	potvrđena
2	30 dana	1 god.	potvrđena
3	3 mjes.	3 god.	6 mjes., bezuvjetno
4	11 mjes.	5 god.	potvrđena
5	2 mjes.	1 god.	potvrđena
6	3 mjes.	ne	potvrđena
7	8 mjes.	4 god.	potvrđena
8	5 mjes.	2 god.	5 mjes., bezuvjetno
9	4 mjes.	4 god.	3 mjes., bezuvjetno
10	2 mjes.	ne	potvrđena
11	3 mjes.	1 god.	3 mjes., bezuvjetno
12	1 mjes.	1 god.	potvrđena

13	30 dana	ne	potvrđena
14	5 mjes.	ne	potvrđena
15	3 mjes.	ne	potvrđena
16	1 mjes.	1 god.	potvrđena
17	12 prosj. dnevnih doh.	ne	potvrđena
18	3 mjes.	1 god.	potvrđena
19	2 mjes.	1 god.	potvrđena
20	30 dana	1 god.	3 mjes., uvjetno na 2 god.

Bezuvjetna zatvorska kazna izrečena je u 50% slučajeva. Najteža bezuvjetno izrečena kazna bila je 6 mjeseci zatvora, koju je izrekao drugostupanjski sud u žalbenom postupku nakon što je prvostupanjskom presudom prema počinitelju bila primijenjena uvjetna osuda s izrečenom kaznom zatvora od 3 mjeseca na rok prokušavanja od 3 godine. Najblaža izrečena kazna iznosila je 30 dana zatvora.

Bezuvjetne kazne zatvora bile su raspoređene u sljedećim rasponima:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	3	30,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	4	40,0
Iznad 1 do 2 mjeseca	1	10,0
1 mjesec, 30 dana	2	20,0
Ukupno	10	100

Prosječna izrečena bezuvjetna kazna zatvora iznosila je 3,2 mjeseca.

Sve izrečene kazne nalaze se u donjoj polovici kaznenog okvira, tj. od 30 dana do 6 mjeseci.

Uvjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene u sljedećim rasponima:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 6 do 12 mjeseci	2	22,2
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	-	-
Iznad 2 do 3 mjeseca	1	11,1
Iznad 1 do 2 mjeseca	2	22,2
1 mjesec, 30 dana	4	44,4
Ukupno	9	100

Prosječna izrečena uvjetna zatvorska kazna iznosila je 3,5 mjeseci.

Uvjetno izrečene kazne iskoristile su gotovo cijeli kazneni okvir (najviša izrečena kazna bila je 11 mjeseci s maksimalnom duljinom roka prokušavanja).

Rok kušnje	Ukupno	%
1 god.	6	66,7
2 god.	1	11,1
3 god.	-	-
4 god.	1	11,1
5 god.	1	11,1
Ukupno	9	100

Prosječna duljina roka prokušavanja iznosila je 1,3 godine.

Za kazneno djelo iz čl. 173. s. 1. KZ u promatranom petogodišnjem razdoblju izrečena je i jedna bezuvjetna novčana kazna u iznosu od 12 prosječnih dnevnih dohodaka.

I.2. Krađa

A) Za kazneno djelo krađe iz čl. 125. st. 1. KZRH uzorak je obuhvatio 15 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba u razdoblju od 1993. do 1997. godine. Za to je kazneno djelo bio predviđen kazneni okvir od tri mjeseca do pet godina zatvora.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	2 mjes.	1 god.	potvrđena
2	6 mjes.	ne	potvrđena
3	3 mjes.	2 god.	potvrđena
4	5 mjes.	1 god.	potvrđena
5	4 mjes.	ne	potvrđena
6	3 mjes.	1 god.	potvrđena
7	1 god.	3 god.	potvrđena
8	4 mjes.	1 god.	potvrđena
9	50.000 HRD	ne	3 mjes., uvjetno na 1 god.
10	6 mjes.	1 god. i 6 mjes.	potvrđena
11	3 mjes.	ne	potvrđena
12	3 mjes.	1 god.	potvrđena
13	6 mjes.	2 god. i 6 mjes.	potvrđena
14	6 mjes.	2 god. i 6 mjes.	potvrđena
15	3 mjes.	ne	potvrđena

Za kazneno djelo krađe izricala se bezuvjetna zatvorska kazna u 27% slučajeva, pri čemu je najdulja kazna bila 6 mjeseci, a najkraća 3 mjeseca zatvora.

Izrečene bezuvjetne kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	2	50,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	2	50,0
Iznad 1 do 2 mjeseca	-	-
30 dana	-	-

Prosječna visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora iznosila je 4 mjeseca. Nijedna izrečena kazna nije bila ublažena, a dvije su predstavljale propisani posebni minimum za to kazneno djelo.

Sve bezuvjetno izrečene kazne kretale su se u donjih 10% zakonskog kaznenog okvira.

Uvjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	1	9,1
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	5	45,4
Iznad 2 do 3 mjeseca	4	36,4
Iznad 1 do 2 mjeseca	1	9,1
30 dana	-	-
Ukupno	11	100

Prosječna visina uvjetno izrečene kazne zatvora iznosi 4,8 mjeseci. Također, i ovdje se sve izrečene kazne nalaze u donjih 10% kaznenog okvira.

Rok kušnje		%
1 god.	6	54,5
1 god. 6 mjes.	1	9,1
2 god.	1	9,1
2 god. i 6 mjes.	2	18,2
3 god.	1	9,1
Ukupno	11	100

B) Za kazneno djelo krađe iz čl. 216. st. 1. KZ istraživački je uzorak obuhvatio 17 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba u razdoblju od 1998. do 2002. godine. Za to kazneno djelo predviđena je novčana kazna ili kazneni okvir od 30 dana do tri godine zatvora.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	6 mjes.	ne	potvrđena
2	10 mjes.	ne	potvrđena
3	6 mjes.	ne	potvrđena
4	7 mjes.	4 god.	5 mjes., bezuvjetno
5	3 mjes.	1 god.	potvrđena
6	3 mjes.	ne	potvrđena
7	3 mjes.	ne	potvrđena
8	5 mjes.	ne	potvrđena
9	5 mjes.	ne	potvrđena
10	6 mjes.	3 god.	potvrđena
11	10 mjes.	ne	potvrđena
12	2 mjes.	ne	potvrđena
13	1.660 kn	ne	potvrđena
14	6 mjes.	ne	potvrđena
15	6 mjes.	ne	potvrđena
16	6 mjes.	1 god.	6 mjes., bezuvjetno
17	3 mjes.	ne	potvrđena

Uvjetna osuda na zatvorsku kaznu	2
Bezuovjetna zatvorska kazna	14
Novčana kazna	1
Ukupno	17

Za kazneno djelo krađe iz čl. 216. st. 1. KZ u razdoblju od 1998. do 2002. godine izrečena je bezuvjetna zatvorska kazna u 82% slučajeva obuhvaćenih uzorkom pravomoćno osuđenih osoba.

Najviša izrečena kazna iznosila je 10 mjeseci, dok je najniža bila 2 mjeseca zatvora.

14 bezuvjetnih kazni zatvora bile su raspoređene u sljedećim rasponima:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	2	14,3
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	8	57,2
Iznad 2 do 3 mjeseca	3	21,4
Iznad 1 do 2 mjeseca	1	7,1
30 dana	-	-
Ukupno	14	100

Izrečene kazne zatvora kretale su se u donjoj trećini kaznenog okvira (od 30 dana do 12 mjeseci zatvora).

Prosječna izrečena bezuvjetna zatvorska kazna iznosila je 5,4 mjeseci.

Izrečene kazne zatvora u primijenjenim uvjetnim osudama bile su raspoređene u sljedećim rasponima:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	1	50,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	1	50,0
Iznad 1 do 2 mjeseca	-	-
30 dana	-	-

Prosječna izrečena uvjetna zatvorska kazna iznosila je 4,5 mjeseci, čime je iskorištena samo donja šestina kaznenog okvira.

Prosječan rok kušnje iznosio je 2 godine. Također, izrečena i je jedna novčana kazna u iznosu od 1.660,00 kuna.

I.3. Teška krađa

A) Za kazneno djelo teške krađe iz čl. 126. st. 1. KZRH uzorak je obuhvatio 15 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba u razdoblju od 1993. do 1997. godine. Za to je kazneno djelo bio predviđen kazneni okvir od jedne do deset godina zatvora.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	4 mjes.	1 god. i 6 mjes.	potvrđena
2	4 mjes.	1 god. i 6 mjes.	potvrđena
3	4 mjes.	4 god.	potvrđena
4	2 mjes.	4 god.	potvrđena
5	6 mjes.	3 god.	potvrđena
6	3 mjes.	ne	potvrđena
7	6 mjes.	2 god. i 6 mjes.	potvrđena
8	3 mjes.	ne	potvrđena
9	6 mjes.	ne	potvrđena
10	6 mjes.	4 god.	potvrđena
11	6 mjes.	ne	potvrđena
12	7 mjes.	ne	potvrđena
13	7 mjes.	ne	potvrđena
14	3 mjes.	ne	potvrđena
15	4 mjes.	2 god.	potvrđena

Bezuvjetna kazna zatvora izrečena je u gotovo 47% slučajeva. Najviša izrečena kazna zatvora bila je 7 mjeseci, a najniža 3 mjeseca (u tri slučaja).

Bezuvjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 5 do 10 godina	-	-
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	2	28,6
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	2	28,6
Iznad 2 do 3 mjeseca	3	42,8

Prosječno izrečena bezuvjetna kazna zatvora iznosila je 5 mjeseci. Sve izrečene kazne bile su ublažene te bliže donjoj granici ublažavanja (do 3 mjeseca) nego posebnom minimumu predviđene kazne za djelo teške krađe (1 godina).

Uvjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	7	87,5
Iznad 2 do 3 mjeseca	-	-
Iznad 1 do 2 mjeseca	1	12,5

Prosječno izrečena kazna zatvora u primijenjenoj uvjetnoj osudi iznosila je 4,5 mjeseci. I ovdje su sve kazne bile ublažene te bliže donjoj granici ublažavanja nego posebnom minimumu predviđene kazne za tešku krađu.

Rok kušnje	Ukupno	%
1 god.	-	-
1 god. i 6 mjes.	2	25,0
2 god.	1	12,5
2 god. i 6 mjes.	1	12,5
3 god.	1	12,5
4 god.	3	37,5
5 god.	-	-

Prosječan rok prokušavanja iznosio je 2 godine i 8 mjeseci.

B) Za kazneno djelo teške krađe iz čl. 217. st. 1. i 2. KZ istraživački je uzorak obuhvatio 18 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba u razdoblju od 1998. do 2002. godine. Za to kazneno djelo predviđen je kazneni okvir od šest mjeseci do pet godina zatvora.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	3 mjes.	3 god.	potvrđena
2	6 mjes.	ne	potvrđena
3	7 mjes.	ne	potvrđena
4	6 mjes.	ne	1 god. i 6 mjes., bezuvjetno
5	4 mjes.	1 god.	potvrđena
6	5 mjes.	ne	potvrđena
7	6 mjes.	3 god.	potvrđena
8	6 mjes.	3 god.	potvrđena
9	4 mjes.	1 god.	potvrđena
10	8 mjes.	ne	potvrđena
11	1 god.	ne	potvrđena
12	5 mjes.	5 god.	5 mjes., bezuvjetno
13	8 mjes.	ne	potvrđena
14	4 mjes.	ne	potvrđena
15	8 mjes.	ne	potvrđena
16	6 mjes.	ne	potvrđena
17	6 mjes.	ne	potvrđena
18	5 mjes.	ne	potvrđena

Bezuvjetna kazna zatvora izricala se u 72% slučajeva, od čega je najviša iznosila 1 godinu i 6 mjeseci (povećana u žalbenom postupku), a najniža 4 mjeseca.

13 bezuvjetno izrečenih kazni zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	5	38,5
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	8	61,5

Od ukupnog broja bezuvjetno izrečenih kazni zatvora četiri su bile ublažene (30,8%), dok su tri izrečene predstavljale posebni minimum predviđene kazne od 6 mjeseci. Ostale kazne kretale su se u donjoj šestini kaznenog okvira.

Prosječno bezuvjetno izrečena kazna zatvora iznosila je 7,5 mjeseci.

Izrečene kazne zatvora u uvjetnim osudama bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	4	80,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	1	20,0

Od 5 izrečenih uvjetnih kazni zatvora 3 ili 60% su ublažene, dok dvije izrečene kazne predstavljaju posebni minimum (6 mjeseci zatvora) za to kazneno djelo.

Prosječno izrečena uvjetna kazna zatvora iznosila je 4,6 mjeseci, što je ispod posebnog minimuma predviđene kazne.

Rok prokušavanja u 60% primijenjenih uvjetnih osuda za kazneno djelo teške krađe određen je u trajanju od 3 godine te u 40% u trajanju od 1 godine. Prosječno trajanje roka iznosilo je 2,2 godine.

I.4. Razbojništvo

Za kazneno djelo razbojništva iz čl. 218. st. 1. KZ istraživački je uzorak obuhvatio 10 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba u razdoblju od 1998. do 2002. godine. Predviđeni kazneni okvir za to je kazneno djelo od jedne do deset godina zatvora.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	1 god.	ne	potvrđena
2	8 mjes.	ne	potvrđena
3	1 god.	ne	potvrđena
4	6 mjes.	ne	potvrđena
5	1 god.	5 god.	1 god., bezuvjetno
6	3 mjes.	ne	potvrđena
7	7 mjes.	ne	potvrđena
8	1 god.	ne	potvrđena
9	9 mjes.	ne	potvrđena
10	5 mjes.	ne	potvrđena

Od izrečenih kazni zatvora za razbojništvo u uzorku najviša je bila osuda na kaznu zatvora u trajanju od 1 godine (četiri osude od ukupno 10), a najniža jedna osuda u trajanju od 3 mjeseca zatvora.

Sve izrečene kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 5 do 10 godina	-	-
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	7	70,0
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	2	20,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	1	10,0

Od svih izrečenih kazni ukupno ih je 6 ili 60% bilo ublaženo, dok su ostale iznosile posebni minimum predviđen za to kazneno djelo.

Prosječna izrečena bezuvjetna kazna zatvora iznosila je 8,6 mjeseci, što je ispod posebnog minimuma.

I.5. Izazivanje prometne nesreće

A) Za "teško kazneno djelo protiv sigurnosti javnog prometa" iz čl. 161. st. 3. KZRH u vezi s člankom 156. st. 3. u razdoblju od 1993. do 1997. godine uzorak je bio ukupno 10 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba. Propisana kazna za navedeno djelo bila je zatvorska (do pet godina).

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	5 mjes.	1 god.	potvrđena
2	2.000 kn	ne	1 mjes., uvjetno na 1 god.
3	1.200 kn	ne	potvrđena
4	1.500 kn	ne	potvrđena
5	2.000 kn	ne	potvrđena
6	2 mjes.	1 god.	potvrđena
7	500 kn	ne	1.000 kn
8	7 mjes.	1 god.	3 mjes., uvjetno na 1 god.
9	1.500 kn	ne	potvrđena
10	3 mjes.	1 god.	potvrđena

Za kazneno djelo iz čl. 161. st. 3. KZRH u promatranom uzorku nije ni u jednom slučaju izrečena bezuvjetna zatvorska kazna, dok je ublažavanjem izrečeno 5 bezuvjetnih novčanih kazni (u rasponu od 1.000 do 2.000 kuna).

Izrečene kazne zatvora u primijenjenim uvjetnim osudama bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	1	20,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	2	40,0
Iznad 1 do 2 mjeseca	2	40,0
30 dana	-	

Prosječna visina uvjetovane izrečene kazne zatvora iznosila je 2,8 mjeseci. Duljina roka prokušavanja u svim slučajevima iznosila je 1 godinu.

B) Za kazneno djelo izazivanja prometne nesreće iz nehaja (čl. 272. st. 2. KZ) uzorak je obuhvatio 10 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba. Propisani kazneni okvir za to djelo je novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	4 mjes.	2 god.	potvrđena
2	3.000 kn	ne	potvrđena
3	5 mjes.	1 god.	potvrđena
4	15 d.d.	ne	potvrđena
5	15 d.d.	ne	potvrđena
6	3 mjes.	1 god.	potvrđena
7	3 mjes.	1 god.	potvrđena
8	100 d.d.	ne	potvrđena
9	2.750 kn	ne	25 d.d.=2.750 kn
10	5 mjes.	1 god.	potvrđena

Izrečene kazne zatvora u primijenjenim uvjetnim osudama bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	3	60,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	2	40,0
Iznad 1 do 2 mjeseca	-	-
30 dana	-	-

Izrečene uvjetne kazne zatvora kreću se u donjoj šestini kaznenog okvira (od 30 dana do 6 mjeseci), dok je prosječno izrečena uvjetna kazna zatvora iznosila 4 mjeseca.

Rok prokušavanja u 80% primijenjenih uvjetnih osuda iznosio je 1 godinu.
Za kazneno djelo iz čl. 272. st. 2. KZ u ovom uzorku novčana kazna izrečena je petorici osuđenika u rasponu od 15 do 100 dnevnih dohodaka.

I.6. Bludne radnje

A) Za razdoblje od 1993. do 1997. godine istraživački uzorak za kazneno djelo bludnih radnji iz čl. 85. KZRH obuhvatio je pet pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba. Sve osobe bile su osuđene za st. 1. čl. 85. za koji je bila propisana kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	6 mjes.	2 god.	potvrđena
2	2 god.	ne	potvrđena
3	6 mjes.	2 god.	potvrđena
4	5 mjes.	2 god.	potvrđena
5	4 mjes.	ne	potvrđena

Za kazneno djelo bludnih radnji iz čl. 85. st. 1. u 40% slučajeva u promatranom uzorku bila je izrečena bezuvjetna kazna zatvora, od čega najviša 2 godine, a najniža 4 mjeseca zatvora.

Izrečene bezuvjetne kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	1	50,0
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	1	50,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	-	-

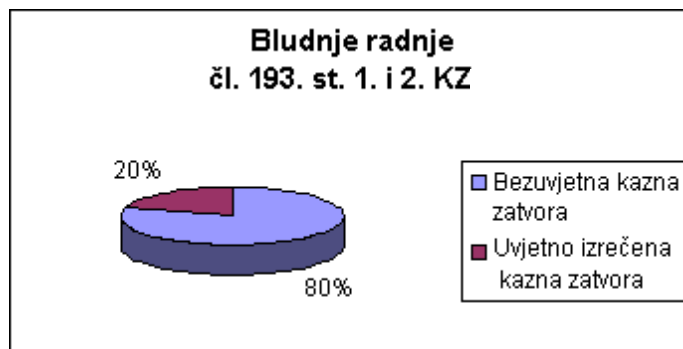
Prosječna visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora iznosila je 1 godinu i 2 mjeseca. Nijedna izrečena kazna nije ublažena a sve se nalaze u donjoj polovici kaznenog okvira.

Izrečene kazne zatvora u primijenjenoj uvjetnoj osudi bile su raspoređene unutar raspona iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci (dvije kazne od 6 mjeseci i jedna od 5 mjeseci zatvora). Stoga je prosječna visina uvjetovane kazne zatvora iznosila 5,7 mjeseci, čime su se sve izrečene uvjetne kazne nalazile u donjih 10% propisanog kaznenog okvira.

Svi određeni rokovi prokušavanja iznosili su 2 godine.

B) Za razdoblje od 1998. do 2002. godine istraživački uzorak za kazneno djelo bludnih radnji iz čl. 193. st. 1 i 2. KZ obuhvatio je pet pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba. Predviđena kazna za st. 1. ovoga članka je kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine, dok je za st. 2. zapriječena kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina.

	Stavak	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	st. 1.	6 mjes.	ne	3 mjes., bezuvjetno
2	st. 2.	1 god. i 6 mjes.	ne	1 god., bezuvjetno
3	st. 2.	3 mjes.	ne	potvrđena
4	st. 2.	8 mjes.	ne	1 god. i 2 mjes., bezuovjetno
5	st. 1.	6 mjes.	2 god. + naknada štete	potvrđena

Od 80% bezuvjetno izrečenih kazni zatvora najviša izrečena iznosila je 1 godinu i 2 mjeseca zatvora (za st. 2. i povišena u žalbenom postupku), dok je najniža bila 3 mjeseca zatvora za stavak 1. (smanjena u žalbenom postupku) i st. 2.

Bezuvjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	1	25,0
Iznad 6 do 12 mjeseci	1	25,0
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	-	-
Iznad 2 do 3 mjeseca	2	50,0

Prosječno izrečena bezuvjetna kazna zatvora za oba stavka tog kaznenog djela iznosila je 8 mjeseci.

Također, u promatranom je uzorku izrečena za kazneno djelo bludnih radnji i jedna uvjetna osuda, i to za st. 1. Pri tome je sud izrečenu kaznu u trajanju od 6 mjeseci zatvora uvjetovao rokom prokušavanja u trajanju od 2 godine i obvezom naknade štete.

I.7. Teška tjelesna ozljeda

A) Za kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz čl. 40. KZRH uzorak je obuhvatio 10 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba u razdoblju od 1993. do 1997. godine. Kazneni okvir predviđen za to kazneno djelo bio je od šest mjeseci do pet godina zatvora.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	1 god. i 6 mjes.	ne	potvrđena
2	6 mjes.	2 god. i 6 mjes.	potvrđena
3	7 mjes.	2 god.	potvrđena
4	4 mjes.	ne	potvrđena
5	6 mjes.	ne	potvrđena
6	6 mjes.	1 god.	potvrđena
7	6 mjes.	ne	potvrđena
8	6 mjes.	ne	potvrđena
9	7 mjes.	1 god.	potvrđena
10	5 mjes.	1 god.	potvrđena

Za kazneno djelo teške tjelesne ozljede u promatranom uzorku izricala se bezuvjetna kazna zatvora u 50% slučajeva. Od bezuvjetnih kazni zatvora najviša je izrečena iznosila 1 godinu i 6 mjeseci, a najniža 4 mjeseca.

Bezuovjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	1	20,0
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	4	80,0

Prosječna visina izrečene bezuvjetne kazne zatvora iznosi 8 mjeseci. Time je iskorištena samo donja trećina propisanog kaznenog okvira (od 6 mjeseci do 1 godine i 6 mjeseci).

Izrečene kazne zatvora u uvjetnim osudama bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	2	40,0
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	3	60,0

Prosječna visina uvjetnom osudom izrečene kazne zatvora iznosi 6,2 mjeseca, što je tek neznatno više od posebnog minimuma predviđenog za to kazneno djelo.

Prosječno trajanje roka prokušavanja iznosilo je jednu godinu i šest mjeseci.

B) Za razdoblje od 1998. do 2002. godine istraživački uzorak za kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz čl. 99. st. 1. KZ obuhvatio je 10 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba. Predviđena kazna za st. 1. ovoga članka je kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	6 mjes.	ne	potvrđena
2	3 mjes.	1 god.	potvrđena
3	2 mjes.	1 god.	potvrđena
4	3 mjes.	1 god.	potvrđena
5	5 mjes.	1 god.	potvrđena
6	3 mjes.	1 god.	potvrđena
7	5 mjes.	2 god.	potvrđena
8	10 mjes.	3 god.	potvrđena
9	3 mjes.	1 god.	potvrđena
10	3 mjes.	1 god.	potvrđena

Za kazneno djelo teške tjelesne ozljede u promatranom uzorku bezuvjetna kazna zatvora izrečena je samo u jednom slučaju, i to u trajanju od 6 mjeseci, što je u donjoj šestini predviđenog kaznenog okvira za to djelo.

Izrečene kazne zatvora u uvjetnim osudama bile su raspoređene unutar raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	1	11,1
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	2	22,2
Iznad 2 do 3 mjeseca	5	55,6
Iznad 1 do 2 mjeseca	1	11,1
30 dana	-	-

Prosječna uvjetna kazna zatvora iznosila je 3,8 mjeseci. Jedna je kazna (2 mjeseca) ublažena, dok su se ostale kretale u donjoj trećini predviđenog kaznenog okvira.

Prosječno trajanje roka prokušavanja iznosilo je jednu godinu i četiri mjeseca.

I.8. Prijevara

A) Za razdoblje od 1993. do 1997. godine istraživački uzorak za kazneno djelo prijevare iz čl. 137. KZRH obuhvatio je 15 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba, od kojih je 10 bilo osuđeno za st. 1., za koji je bila propisana kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina, dok je 5 bilo osuđeno za st. 2., za koji je bila propisana kazna zatvora od jedne godine do deset godina. Stoga će analiza sudske kaznene politike biti prikazana odvojeno.

St.1.	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	4 mjes.	1 god. + naknada štete	potvrđena
2	3 mjes.	1 god. + naknada štete	potvrđena
3	3 mjes.	1 god. + naknada štete	potvrđena
4	5 mjes.	2 god. + naknada štete	potvrđena
5	5 mjes.	2 god.	potvrđena
6	3 mjes.	1 god. + naknada štete	potvrđena
7	1 mjes.	ne	potvrđena
8	4 mjes.	2 god.	potvrđena
9	3 mjes.	3 god.	potvrđena
10	3 mjes.	ne	potvrđena

U promatranom uzorku za kazneno djelo iz čl. 137. st. 1. KZRH bezuvjetna kazna zatvora izrečena je u 20% slučajeva od kojih je najviša izrečena iznosila 3 mjeseca, a najniža 1 mjesec zatvora.

Bezuwjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene tako da je jedna kazna iznosila 3 mjeseca (predviđeni posebni minimum), a jedna je ublažena na 1 mjesec. Prosječno izrečena bezuwjetna kazna zatvora tako je iznosila svega 2 mjeseca, što znači ispod predviđenog minimuma za to kazneno djelo.

Izrečene kazne zatvora u uvjetnim osudama bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	4	50,0
Iznad 2 do 3 mjeseca	4	50,0

Prosječna uvjetovana kazna zatvora iznosila je 3,7 mjeseci. Nijedna izrečena kazna nije ublažena, dok su 4 izrečene kazne (50%) predstavljale posebni minimum.

Prosječno trajanje roka prokušavanja iznosio je jednu godinu i šest mjeseci, a u pet slučajeva sud je odredio i obvezu naknade štete.

St.2.	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	5 mjes.	ne	potvrđena
2	9 mjes.	2 god.	9 mjes., bezuwjetno
3	8 mjes. + 2,000 kn novčane kazne	ne	potvrđena
4	1 god.	3 god.	potvrđena
5	6 mjes.	ne	potvrđena

Bezuvjetna kazna zatvora za kazneno djelo prijevare iz čl. 137. st. 2. KZRH izrečena je u 80% slučajeva, od čega je najviša kazna izrečena u trajanju od 9 mjeseci, a najniža 5 mjeseci zatvora.

Bezuvjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 5 do 10 godina	-	-
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	-	-
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	2	50,0
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	2	50,0

Sve bezuvjetno izrečene kazne bile su ublažene i prosječno su iznosile 7 mjeseci zatvora. Ublažena bezuvjetna kazna zatvora (8 mjeseci) izrečena je jednom i zajedno s novčanom kao sporednom kaznom.

Uvjetna osuda za kazneno djelo prijevare iz st. 2. članka 137. KZRH bila je u promatranom uzorku primijenjena samo jednom, pri čemu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 1 godine (što je predstavljalo posebni minimum predviđen za taj oblik prijevare) uz rok kušnje od 3 godine.

B) Istraživački uzorak za kazneno djelo prijevare iz čl. 224. st. 1. KZ za razdoblje od 1998. do 2002. godine obuhvatio je 10 pravomoćno osuđenih punoljetnih osoba. Predviđena kazna je novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

	Izrečena kazna	Uvjetna osuda	Drugostupanjska presuda
1	4 mjes.	1 god.+ naknada štete	potvrđena
2	4 mjes.	1 god.	potvrđena
3	3 mjes.	1 god.+ naknada štete	potvrđena
4	4 mjes.	1 god.+ naknada štete	potvrđena
5	6 mjes.	2 god.+ naknada štete	potvrđena
6	2 mjes.	1 god.+ naknada štete	potvrđena
7	2 mjes.	1 god.+ naknada štete	potvrđena
8	8 mjes.+ naknada štete	ne	potvrđena
9	3 mjes.+ naknada štete	ne	potvrđena
10	5 mjes.	1 god.+ naknada štete	potvrđena

Bezuvjetna zatvorska kazna za kazneno djelo prijevare iz st. 1. u promatranom je uzorku izrečena u 20% slučajeva, i to u trajanju od 3 i 8 mjeseci. Time je prosječno izrečena bezuvjetna kazna zatvora iznosila 5,5 mjeseci (donja trećina predviđenog kaznenog okvira).

Osam uvjetno izrečenih kazni zatvora bilo je raspoređeno unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	Broj osuđenih	%
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	-	-
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	5	62,5
Iznad 2 do 3 mjeseca	1	12,5
Iznad 1 do 2 mjeseca	2	25,0
30 dana	-	-

Prosječno izrečena uvjetna kazna zatvora iznosila je 3,7 mjeseci čime su se nalazile u donjoj šestini predviđenog kaznenog okvira.

U gotovo 88% svih primijenjenih uvjetnih osuda za promatrani uzorak sud je odredio minimalni rok prokušavanja u trajanju od jedne godine.

Također, u 90% svih osuda za kazneno djelo iz čl. 224. st. 1. (bezuvjernih i uvjetnih) sud je osuđeniku odredio da naknadi štetu.

II. OKOLNOSTI IZBORA VRSTE I MJERE KAZNE

Okolnosti relevantne za izbor vrste i mjere kazne kao i primjenu uvjetne osude prikazane su zajedno za oba promatrana razdoblja prema kaznenim djelima, jer su i u jednom i drugom razdoblju sudovi gotovo iste okolnosti ocjenjivali kao olakotne i otegotne.

II.1. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga

Stupanj krivnje: sud je kao olakotnu okolnost uzimao smanjenu ubrojjivost (ne bitno), dok je kao otegotnu uzimao “*visok stupanj kaznene odgovornosti*”.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno nisu spomenute kao olakotna ili otegotna okolnost ni u jednoj osudi.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: kao olakotnu sud je ocijenio okolnosti da je “*predmet djela droga koja na ljestvici društvene opasnosti spada u blažu vrstu opojnog sredstva*” i da se radi o “*blažem obliku kaznenog djela zlouporabe opojnih droga*”. Gotovo u svakoj presudi navedena je kao otegotna okolnosti “*izrazito naglašena društvena opasnost takvih djela*”, a pojavljuju se još i formulacije “*radi se o djelu koje predstavlja povredu društvenih napora u suzbijanju takvih ponašanja budući da se radi o opasnoj stvari kojom se povređuje zdravlje ljudi kao pravno zaštićen objekt*”, “*stupanj ugrožavanja zakonom zaštićenog dobra*” te “*činjenica da su ova kaznena djela u porastu*”. U razdoblju 1998. – 2002. g. kao otegotne okolnosti sud je uzimao i: “*raširenost takvih djela na području grada i županije*”, “*osobita ugroza zaštićenih dobara*”, “*iznimno velika pogibeljnost tih kaznenih djela što ne treba posebno obrazlagati*”, “*priroda bića djela kao društveno opasnog*”, “*visok stupanj društvene opasnosti djela*” te “*količina oduzete droge*”.

Okolnosti počinjenja djela: olakotne su bile “*ovisnost zbog koje je i počinio ovo djelo*” te “*stanje u vrijeme počinjenja djela, bio je na skrbi*”. Kao otegotne okolnosti navodile su se: “*djelo je počinjeno u roku kušnje*”, “*djelo je počinjeno u sudioništvu*”, “*kontinuitet kriminalne aktivnosti*”, “*bavio se prodajom droge na intenzivan način u kontinuiranom razdoblju od nekoliko mjeseci, a sve opet*”.

pri činjenici da nije ovisnik o heroinu”, “marihuanu konzumira na javnim mjestima bez ikakvog prikrivanja”, dvaput “djelo je počinjeno u vremenu kušnje” i “oduzeta količina heptanona i heroina te način pakiranja ukazuju na kazneno djelo iz čl. 173. st. 2.KZ”. Zanimljivo je da od ukupno dvadeset osuda u razdoblju 1998. – 2002. za to djelo u njih 17 sud nije u obrazloženju izrečene kazne naveo niti jednu olakotnu i otegotnu okolnost počinjenja djela.

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: redovite olakotne okolnosti bile su *“prijašnja neosuđivanost”, “dosadašnja neosuđivanost za ovu vrstu djela”, “obiteljske i materijalne prilike”, “sudjelovanje u Domovinskom ratu”, “invalid – teške posljedice nakon doživljene prometne nezgode”, “raniji život, djelatnost u HV-u, neporočnost te što se ne radi o ovisniku, već o povremenom uživatelju opojnih sredstava, prije nije činio djela takve naravi”, “ima ozbiljnih zdravstvenih problema s kičmom”, “izostale štetne posljedice, droga je pronađena i oduzeta”, “dragovoljac Domovinskog rata, na početku rata prodao strojeve svoje firme, od tih novaca kupio oružje i krenuo u obranu domovine” te “obiteljske prilike” (ne navodi se u čemu se one sastoje premda se iz uvodnog dijela presude vidi da je okrivljenik neoženjen i bez djece). Kao otegotne okolnosti navodile su se “ranija osuđivanost”, “u doba maloljetstva tretiran zbog krivičnog djela odgojnom mjerom, da bi kasnije bio kažnjavao od općinskog suda”, “prijašnja osuđivanost po vlastitom kazivanju okrivljenoga, premda toga nema u izvodu iz kaznene evidencije”, “višestruki povratnik ...više puta osuđivan za ista kaznena djela, što znači da je sklon takvom inkriminiranom ponašanju” te “duže vrijeme konzumira marihuanu”.*

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: kao olakotne redovito su ocijenjene: priznanje djela, kajanje, korektno držanje pred sudom (*“želja da prestane s uživanjem opojnih droga i zasnuje obitelj”, “dobrovoljno se podvrgnuo liječenju”, “više ne konzumira drogu”, “uredno radi” te “ne dolazi više u doticaj s opojnim drogama”*), dok postoje i osude u kojima se navodi okolnost korektnog držanja, ali bez njezina bližeg određenja. Kao otegotnu sud je ocijenio okolnost da je okrivljenik *“iskazao da nema namjeru prestati s konzumiranjem marihuane jer ju ne smatra štetnom.”*

Ostale olakotne okolnosti bile su i: *“mlada” ili “relativno mlada životna dob” te “čeka ga siguran posao kad bude na slobodi”*. U jednom slučaju navedena je kao otegotna okolnost da je *“ovlašteni tužitelj, po mišljenju ovog suda, izborom kaznenog djela pogodio optuženiku.”*

Ublažavanje kazne: sud u velikom broju slučajeva uopće ne obrazlaže zašto je ublažio kaznu, a kad to čini, razlog su posebno izražene olakotne okolnosti.

Obrazloženje primjene uvjetne osude: uvjetna osuda obrazložena je sljedećim formulacijama *“sud misli da će se i primjenom uvjetne osude ostvariti svrha kažnjavanja.... ciljevi generalne i specijalne prevencije”, “ovaj sud drži izrečenu uvjetnu osudu primjerenu društvenoj opasnosti djela i stupnju kaznene*

odgovornosti počinitelja te je sukladno tomu držati da će se u konkretnom slučaju ostvariti svrha kažnjavanja”, “sud vjeruje da je optuženi kroz ovaj postupak shvatio da ubuduće ne može nekažnjeno činiti kaznena djela, pa mu je izricanjem uvjetne osude pružio šansu da krene pravim putem uz dovoljno dug rok kušnje kako bi dokazao da je promijenio svoj način ponašanja u pozitivnom smjeru” te “ovako odabrana sankcija prema mišljenju suda pokazuje se primjerenom samoj povredi pravnog poretka, kao i osobnosti samog počinitelja.”

II.2. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo krađe

Stupanj krivnje: u najvećem broju osuda sud nije ocjenjivao olakotne ili otegotne okolnosti vezane za stupanj krivnje. Tek se ponekad kao olakotna okolnost navodi ubrojivost ili smanjena ubrojivost u slučaju da je osuđenik postupao motiviran nabavom novca za kupnju droge.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno: nisu spomenute kao olakotna ili otegotna okolnost ni u jednoj osudi.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: u najvećem broju slučajeva sud nije ocjenjivao olakotne ili otegotne okolnosti vezane za jačinu ugrožavanja ili povrede. U manjem broju osuda kao olakotne okolnosti ocijenjene su: “*nema nikakvih štetnih posljedica, jer su one u cijelosti sanirane*”, radi se o “*manje društveno opasnom djelu*” te da “*nije nastala materijalna šteta za oštećenike*”, dok je u pet osuda sud ocijenio kao otegotne okolnosti “*jakost ugroze kaznenim djelom zaštićenih dobara*” i “*veoma grubo kazneno djelo s većim brojem pojedinačnih počinjenja.*”

Okolnosti počinjenja djela: u dvadeset presuda od ukupno 32 u oba promatrana razdoblja nije navedena nijedna okolnost počinjenja djela kao olakotna ili otegotna. U ostalima sud je kao otegotne okolnosti uzeo u obzir sljedeće činjenice: “*oštećeni je starija i nemoćna osoba*”, “*djelo je počinjeno na štetu ustanove gdje je radio i ostvarivao sredstva za svoj život*”, “*zlorabio povjerenje ljudi iz svoje okoline*”, “*oštećena je starija ženska osoba kojoj je niska mirovina jedini izvor prihoda*”, “*drskost pri počinjenju ovog kaznenog djela*”, “*upornost u počinjenju kaznenog djela*”, “*djelo počinjeno u vremenu provjeravanja*”, “*izuzetan stupanj bezobzirnosti*” te da su se “*okrivljenici dobro organizirali radi činjenja kaznenih djela i došli u Split s namjerom činjenja krađa*”, što je potkrijepljeno utvrđenjem da je riječ o “*ljudima koji nisu rodом iz Splita niti bliže okolice*”.

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: kao olakotne sud je najčešće ocijenio “*prijašnju neosuđivanost*”, “*obiteljski čovjek, otac jednog malodobnog djeteta, uredno zaposlen*”, “*složena obiteljska situacija*”, “*nezaposlen i uživatelj socijalne pomoći*”, “*imovinske prilike okrivljenog*”,

“uzdržava obitelj”, “samohrani roditelj maloljetne djece”, “sudionik Domovinskog rata – ranjavan”, “invalid”, “zdravstvena situacija” te “krajnje loše životne prilike i loša socijalna situacija”. Sud je najčešće navodio sljedeće otegotne okolnosti: “dosadašnja osuđivanost”, “specijalni povratnik” te jednom “okrivljeni je već tretiran od redarstvenih tijela zbog svoje sklonosti nezakonitom ponašanju, koju tretiranost i sam navodi u svojoj obrani pred sudom”.

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: sud je kao olakotne okolnosti ocijenio uobičajeno priznanje, kajanje i korektno, iskreno držanje pred sudom.

Ostale: kao olakotne sud je uzimao u obzir činjenice “proteka vremena od počinjenja kaznenog djela”, “oštećenici nisu zainteresirani za kazneni progon”, “spremnost na liječenje – ovisnica” te “želju da prestane s uživanjem opojnih droga i zasnjuje obitelj”.

Ublažavanje kazne: razlog ublažavanja postojeće su olakotne okolnosti u zbroju.

Obrazloženje primjene uvjetne osude: u većini slučajeva navodi se “sud je uvjeren da će se i uvjetnom osudom postići svrha kažnjavanja te ciljevi specijalne i generalne prevencije.” Zanimljivi su sljedeći navodi: “izostanak štetnih posljedica, ...sud je uvjeren da se počinitelj više neće pojavljivati kao počinitelj novih krivičnih djela”, “sudioništvo u Domovinskom ratu ...protek vremena od izvršenja djela”, “radi se o mlađoj osobi...izricanje zatvorske kazne u ovom bi trenutku na okrivljenika ostavilo negativne konotacije” (bez obrazloženja čega). U drugom promatranom razdoblju zanimljive su dvije presude u kojima je primjena uvjetne osude u jednoj obrazložena formulacijom da će se “samom prijetnjom postići svrha kažnjavanja,” premda se prije toga osuđivanost okrivljenika navodi kao otegotna okolnost, jer su naime “...vrsta i visina kazne primjereni društvenoj opasnosti djela i počinitelja i stupnju kaznene odgovornosti počinitelja”. U drugoj presudi uvjetna je osuda primijenjena jer postoji “uvjerenje suda da će se takvom kaznenopravnom sankcijom izvršiti pozitivan utjecaj na okrivljenju te da će se ona ubuduće uzdržati od činjenja kaznenih djela”, premda je sud uz uvjetnu osudu odredio i sigurnosnu mjeru protjerivanja strankinje iz zemlje s argumentom da “postoji opravdana bojazan da bi ona mogla na teritoriju RH ponoviti djelo zbog kojeg je osuđena”.

II.3. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo teške krađe

Stupanj krivnje: u preko 80% osuda za kazneno djelo teške krađe nisu ocijenjene olakotne ili otegotne okolnosti u svezi sa stupnjem krivnje. U ostalima kao olakotna okolnost navodila se “smanjena uračunljivost u vrijeme počinjenja” odnosno “smanjena uračunljivost zbog ovisnosti o heroinu”.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno: pobude nisu spomenute kao olakotna ili otegotna okolnost ni u jednoj od ukupno 33 osude. Samo je u jednom slučaju drugostupanjski sud naveo da je *“prvostupanjski sud podcijenio pobude počinjenja djela”*.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: u 90% svih osuda za tešku krađu sud ne navodi niti jednu olakotnu ili otegotnu okolnost u svezi s jačinom ugrožavanja ili povrede. U jednoj presudi navodi se kao otegotna okolnost *“visok stupanj ugrožavanja zakonom zaštićenog dobra, tj. privatne imovine”*, dok je u jednom slučaju drugostupanjski sud naveo da je *“prvostupanjski sud podcijenio jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra”*.

Okolnosti počinjenja djela: u većini osuda nisu navedene okolnosti počinjenja djela. U jednoj presudi navodi se kao otegotna okolnost *“sklonost činjenju kaznenih djela jer je u kratkom vremenu počinio više kaznenih djela s pobudama za stjecanje imovinske koristi”*. U dva slučaja kao otegotna okolnost navodi se bez obrazloženja *“način počinjenja djela”*, *“drskost pri počinjenju ovog kaznenog djela”*, a u tri slučaja *“upornost i bezobzirnost u počinjenju kaznenog djela”*. Također, kao otegotnom uzima se i činjenica da je okrivljenik *“počinio više kaznenih djela u kratkom vremenu.”*

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: najčešće su ocijenjene sljedeće olakotne okolnosti: *“mladost”*, *“dosadašnja neosuđivačnost”*, *“obiteljske prilike”*, *“sudionik Domovinskog rata od samog početka, dobitnik niza priznanja i odlikovanja”*, *“zdravstvena situacija”*, *“obiteljske neprilike okrivljenog – majka duševni bolesnik, stalno je smještena u bolnici, brat na izdržavanju kazne zatvora”* te *“dugogodišnji ovisnik o opojnim drogama”*. Od otegotnih okolnosti najčešće su *“dosadašnja osuđivačnost”*, *“specijalni povrat”* te *“djelo počinio nepuna dva mjeseca od izdržavanja kazne za prethodno kazneno djelo.”*

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: kao olakotne uzimane su u obzir uobičajene okolnosti: *“priznanje, kajanje, korektno, iskreno držanje pred sudom”*, *“izražena spremnost da ubuduće ne čini kaznena djela i da se podvrgne liječenju”*, *“okrivljeni je kooperativnošću u prethodnom postupku i na glavnoj raspravi sudu olakšao posao”* te u jednom slučaju i *“gotovo priznao počinjena djela”*.

Ostale: u jednom slučaju sud je ocijenio olakotnom okolnost da je okrivljeniku *“u tijeku postupka umro otac”*, a u drugom da okrivljenik *“uspješno apstinira od opojnih droga”*.

Ublažavanje kazne: u oba promatrana razdoblja sud u gotovo polovini osuda u kojima je izrekao blažu kaznu od predviđene nije navodio osnove ublažavanja, dok je u ostalim slučajevima najčešće ocijenio postojeće olakotne okolnosti u zbroju (kod manjeg broja ublaženih kazni pojavljuje se pokušaj kao zakonska osnova ublažavanja).

Obrazloženje primjene uvjetne osude: u četvrtini presuda u kojima je primijenjena uvjetna osuda sud uopće nije obrazložio zbog čega se odlučio na primjenu te vrste kaznenopravne sankcije. U ostalim presudama najčešća su obrazloženja po kojima je *“sud uvjeren da će se i uvjetnom osudom postići svrha kažnjavanja te ciljevi specijalne i generalne prevencije”*. Zanimljiva su tri obrazloženja: *“okrivljeni se ponovo vratio svojoj obitelji, ima uredan život i kritičan odnos prema svojim djelima zbog čega je bilo mjesta izricanju uvjetne osude”*, *“brojne su olakotne okolnosti utjecale i na izricanje uvjetne osude”* te *“proteklo je pet godina od počinjenja djela.”*

II.4. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo razbojništva

Stupanj krivnje: samo u jednoj osudi kao olakotna okolnost navodi se *“smanjena ubroјivost”*.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno: ni u jednoj osudi ne navode se pobude kao ni otegotne ni olakotne okolnosti.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: u većini presuda ne navode se uopće okolnosti u svezi s jačinom ugrožavanja ili povrede. U ostalima se ocjenjuju kao otegotne sljedeće okolnosti: *“jačina povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra”*, *“učestalost takve vrste kaznenog djela”*, *“visok stupanj društvene opasnosti djela”* i *“težina počinjenih djela”*.

Okolnosti počinjenja djela: kao olakotnu okolnost sud je ocijenio da je *“djelo ostalo u pokušaju”*, dok se kao otegotne okolnosti navode *“riješenost okrivljenika da upravo primjenom izravne sile dođu do novca”*, *“upornost i bezobzirnost u izvršenju djela”*, *“oštećenik zadobio tjelesne ozljede”* te *“planira način izvršenja djela i ustraje u tome”*.

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: najčešće su uzete u obzir uobičajene olakotne okolnosti *“dosadašnja neosuđivanost”*, *“obiteljske prilike”*, *“sudionik Domovinskog rata”*, *“zdravstvena situacija”*, *“dugogodišnji ovisnik o opojnim drogama”* te novija okolnost da se okrivljenik *“našao u tuđem gradu u nemilosti i okrutnosti poslodavaca”*. Također, najčešće su otegotne okolnosti za kazneno djelo razbojništva *“dosadašnja osuđivanost”* i *“višestruki povratnik”*.

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: olakotne okolnosti također su uobičajene: *“priznanje, kajanje, korektno, iskreno držanje pred sudom”*, uz jednu novu: *“rasvjetljavanje nekih odlučujućih činjenica u vezi s počinjenim djelom”*.

Ublažavanje kazne: od šest ublaženih bezuvjetnih kazni u jednoj je osnova ublažavanja pokušaj, a u ostalima postojeće olakotne u zbroju.

II.5. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo izazivanja prometne nesreće

Stupanj krivnje: nije spomenut kao olakotna ili otegotna okolnost ni u jednoj osudi.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno: nisu spomenute kao olakotna ili otegotna okolnost ni u jednoj osudi.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: kao olakotne sud je uzeo u obzir da je *“stupanj ugrožavanja prometa manjeg intenziteta”*, *“kršenje prometnih propisa nije bilo pregrubo”* te *“kod povrijeđenog ne postoje trajne posljedice”*. Otegotnim su ocijenjene sljedeće okolnosti: *“brojnost u kršenju prometnih propisa”*, *“brojnost pojedinačnih ozljeda kod oštećene”* te *“samo je slučajnost da oštećeni nisu dobili teške tjelesne ozljede”*.

Okolnosti počinjenja djela: olakotnim su ocijenjene okolnosti: *“optužena je i sama teško povrijeđena”*, *“doprinos oštećenog nastanku prometne nesreće”*, *“radnja povrijeđenog pješaka je rizična”* te *“povrijeđeni je bio okrivljenikov prijatelj”*. Kao otegotne sud je uzimao u obzir: *“sam način počinjenja... bio je u polupijanom stanju”* odnosno *“alkoholiziranost”*.

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: redovito je olakotna okolnost prijašnja neosuđivanost ili *“neporočnost”* (u drugom promatranom razdoblju u svim osudama ocijenjena je kao olakotna okolnost, dok se u 40% svih osuda u tom razdoblju navodi kao jedina olakotna okolnost u počiniteljevu životu prije počinjenja djela). Kao ostale olakotne u toj kategoriji spominju se obiteljske prilike, roditeljstvo nad malodobnom djecom, sudjelovanje u Domo-vinskom ratu, korisnik socijalne pomoći, a formulacija *“obiteljske prilike”*, bez obrazloženja, koristi se kao olakotna okolnost u 30% slučajeva u razdoblju od 1998. do 2002. godine. Protivno, kao otegotna je okolnost ocijenjena prijašnja osuđivanost okrivljenika, dok u drugom razdoblju istraživanja za izazivanje prometne nesreće nije iznesena ni jedna otegotna okolnost vezana za počiniteljev život prije počinjenja djela.

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: sud je kao olakotne okolnosti ocijenio *“primjereno držanje pred sudom”*, *“priznanje”*, *“kajanje”*, *“humano postupanje prema povrijeđenom (kasnije preminulom) i njegovoj obitelji”*, *“interes za zdravlje oštećenika”* te okolnost da se *“okrivljenik nakon tog događaja nije pojavljivao kao počinitelj bilo kojeg krivičnog djela”*. U velikom broju slučajeva u drugom razdoblju istraživanja kao olakotna okolnost spominje se korektno ponašanje pred sudom, ali najčešće bez bližeg određenja, dok je u jednom slučaju olakotnim ocijenjeno organiziranje operacije oštećeniku u bolnici (inače, okrivljenik je radio u bolnici).

Ostale: kao olakotne okolnosti pojavljivale su se *“starija životna dob”*, *“mlađi punoljetnik”*, *“protiv okrivljene trenutno se ne vodi drugi kazneni postupak”* i *“trenutno je na porodiljnom dopustu”*, dok je u jednoj osudi

navedena kao “*objektivna otegotna okolnost učestalost ove vrste kaznenih djela*”.

Ublažavanje kazne: kod svih ublaženih kazni osnova su bile postojeće olakotne u zbroju, a u jednom slučaju bio je naveden i “*doprinos oštećenika*”.

Obrazloženje primjene uvjetne osude: u većini slučajeva sud se pri obrazloženju zašto je primijenio uvjetnu osudu služi uopćenim formulacijama poput “*sud misli da će se i primjenom uvjetne osude ostvariti svrha kažnjavanja.... ciljevi generalne i specijalne prevencije...odgojno djelovati na okrivljenika*”, “*da je uvjetna osuda kao sankcija primjerena težini kaznenog djela, stupnju kaznene odgovornosti okrivljenika te okrivljenikovoj ličnosti*”. U jednom slučaju sud obrazlaže primjenu uvjetne osude činjenicama da je “*stupanj ugrožavanja prometa manjeg intenziteta ... uvjetna osuda kod okrivljenog će proizvesti povoljne reakcije i upravo bi zbog izrečene uvjetne osude trebao u prometu u budućem periodu uložiti veću pozornost*”.

II.6. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo bludnih radnji

Stupanj krivnje: u prvom istraživačkom razdoblju nisu nijednom spomene olakotne ili otegotne okolnosti, dok je u drugom razdoblju sud kao olakotnu okolnost u dvije presude ocijenio smanjenu ubrojivost, a u jednoj “*uzročno-posljedičnu svezu ovisnosti s počinjenim kaznenim djelima*”. Kao otegotna okolnost u jednom se slučaju uzima “*visok stupanj kaznene odgovornosti*”.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno: u oba razdoblja pobude se ne pojavljuju ni kao olakotne ni kao otegotne okolnosti.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: u istraživačkom uzorku jačinu ugrožavanja ili povrede sud je ocjenjivao samo kao otegotne okolnosti “*iznimna društvena opasnost predmetnih krivičnih djela*”, “*društvena opasnost djela*” te “*visok stupanj ugroze zaštićenog društvenog dobra*”. Zanimljivo je obrazloženje otegotne okolnosti koju je naveo drugostupanjski sud pri povišenju kazne u jednom slučaju: “*prvostupanjski sud nije u dostatnoj mjeri vodio računa o osobitom prekoračenju granice prihvaćene postojećim ćudrednim shvaćanjima glede optuženikova zadovoljenja, izražavanjem putene strasti, tjelesne pohote*”.

Okolnosti počinjenja djela: u prvom razdoblju sud je navodio kao olakotnu okolnost “*utjecaj alkohola*”, dok u drugom razdoblju u svih pet osuda nije ocijenjena nijedna olakotna okolnost u svezi s počinjenjem djela. Otegotne okolnosti bile su sljedeće: “*djelo počinjeno na štetu djeteta*”, “*okolnosti uz koje je djelo počinjeno*”, “*okrivljeni je bio uporan i dosljedan u svom inkriminiranom ponašanju*”, “*korištenje psihičke nerazvijenosti oštećene i prijateljskog odnosa s njezinom obitelji*”, “*iskorištavanjem nezrelosti i dobi malodobne*”.

oštećenice i prigode življenja pod istim krovom za ponavljanje kaznenih djela”, “iskorištavanje povjerenja i prijateljstva s roditeljima malodobne oštećenice” te “kazneno djelo bludnih radnji počinio prema dvjema maloljetnim osobama, i to prema jednoj koja je u trenutku počinjenja djela bila bolesna od izuzetno teške bolesti”.

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: sud je olakotnim okolnostima smatrao činjenice: “*prošao ratne strahote kao prognanik iz Vukovara*”, “*neosuđivanost, osobne i porodične prilike*”, “*prethodna neosuđivanost*”, “*specifične obiteljske i osobne prilike*” te “*okrivljeni je prije inkriminiranih zbivanja bio savjestan i maran dječji kirurg*”. Kao jedina otegotna okolnost uzimana je prijašnja osuđivanost.

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: kao olakotne okolnosti uzimane su “*korektno, primjereno držanje pred sudom*”, “*okrivljeni je na raspravi izjavio da više neće konzumirati alkohol*” i “*iskreno priznanje djela*”. Otegotnim su okolnostima u drugom razdoblju istraživanja ocijenjene “*nekorektno držanje pred sudom*”, “*okrivljeni je u svom završnom govoru diskreditirao sud*”, “*odugovlačio ovaj postupak zlorabeći procesne ovlasti*” i “*na kraju glavne rasprave iznoseći svoju obranu obratio se uređujućem sucu najblaže rečeno neprimjerenim riječima*”.

Ostale: u jednom slučaju kao olakotna okolnost ocijenjen je “*protek vremena od počinjenja djela (pet godina)*” te činjenica da je “*tijekom samog suđenja u velikoj mjeri ostvarena posebna svrha kaznenopravnih sankcija*”. Olakotnim su se smatrale i okolnosti “*visoke životne dobi okrivljenika*” (61 i 69 godina) te činjenica da je “*optuženik stranac*”.

Ublažavanje kazne: osnova ublažavanja jedne izrečene kazne postojeće su olakotne okolnosti u zbroju.

Obrazloženje primjene uvjetne osude: od tri slučaja u kojima je primijenjena uvjetna osuda u prvom razdoblju istraživanja sud je u dva slučaja naveo da “*drži kako će i takva krivična sankcija ostvariti svrhu kažnjavanja*”, ali bez obrazloženja, te jednom “*...upravo i isključivo zbog njegove životne dobi tu kaznu zatvora nije nužno zbog kaznenopravne zaštite i izvršiti ... optuženik će se ubuduće s daleko više pozornosti odnositi prema osobnosti drugih i njihovu dostojanstvu*”. U drugom razdoblju u jednoj presudi u kojoj je kazna uvjetovana sud prepisuje opću svrhu kaznenopravnih sankcija iz čl. 6. KZ.

II.7. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo teške tjelesne ozljede

Stupanj krivnje: u prvom promatranom razdoblju u 70% osuda stupanj krivnje nije ocijenjen ni kao olakotna ni kao otegotna okolnost. U ostalim osudama kao olakotna ocijenjena je okolnost da je riječ o “*blažem obliku nehatnog*

ponašanja – nesvjesni nehat” odnosno “*stanje svijesti okrivljenog u trenutku učina*”. U drugom razdoblju ni u jednoj se presudi ne navodi stupanj krivnje kao olakotna ili otegotna okolnost.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno: u oba razdoblja pobude nisu ocijenjene kao olakotna ili otegotna okolnost ni u jednoj presudi.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: nisu, također, spomenute okolnosti jačine ugrožavanja ili povrede kao olakotne ili otegotne okolnosti ni u jednoj presudi.

Okolnosti počinjenja djela: kao olakotne okolnosti spominju se okolnosti koje su prethodile počinjenju djela “*fizičkom napadu prethodio verbalni konflikt u kojem je možda oštećenik i uvrijedio okrivljenika*”, “*nanošenju ozljede prethodio verbalni sukob s oštećenim*”, “*okrivljenik bio izazvan dolaskom oštećenog na njegovo zemljište*”, “*djelomični doprinos oštećenika koji je psovao okrivljenog*” te okolnost da “*kod oštećenika nije došlo do težih posljedica*”. Kao otegotne ocijenjene su sljedeće okolnosti: “*pucanje u leđa i činjenica da se sličan događaj odigrava već drugi put*”, “*oštećeni nije dao povoda okrivljenom za fizički napad*” i “*događaj se zbio na javnom mjestu te bezobzirnost i drska upornost u počinjenju djela*”.

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: u svakom analiziranom slučaju uzeta je kao olakotna okolnost prijašnja neosuđivanost. Kao ostale olakotne u toj kategoriji spominju se obiteljske prilike, očinstvo nad malodobnom djecom, sudjelovanje u Domovinskom ratu, posttraumatski stresni poremećaj, zdravstveno stanje i životna dob. Kao otegotna okolnost isticana je prijašnja osuđivanost.

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: sud redovito ocjenjuje kao olakotnu okolnost izraženo žaljenje i kajanje zbog djela i primjereno vladanje pred sudom te činjenicu da je okrivljenik “*s oštećenim u izuzetno dobrim i prijateljskim odnosima*”. Kao otegotna okolnost uzima se činjenica da okrivljenik nije izrazio kajanje ni žaljenje a niti ispriku oštećeniku odnosno “*grubost postupanja i bezobzirnost nakon povrijeđivanja oštećenog*”.

Ostale: kao olakotna okolnost uzimao se protek vremena od počinjenja djela, a u jednom slučaju i činjenica da je “*oštećenik u međuvremenu umro*”.

Ublažavanje kazne: osnova ublažavanja izrečene kazne postojeće su olakotne okolnosti u zbroju.

Obrazloženje primjene uvjetne osude: u 70% slučajeva sud se pri obrazloženju zašto je primijenio uvjetnu osudu služi uopćenim formulacijama poput: “*sud misli da će se i primjenom uvjetne osude ostvariti svrha kažnjavanja.... ciljevi generalne i specijalne prevencije*”. U jednoj osudi sud kao osnovu za ublažavanje kazne navodi postojeće olakotne okolnosti u zbroju, a kao obrazloženje uvjetne osude navodi da sud misli da će sam kazneno postupak odgojno djelovati na okrivljenika. U jednoj presudi sud kao obrazloženje za primjenu uvjetne osude ponavlja olakotne okolnosti. U četvrtini slučajeva sud uopće nije obrazložio primjenu uvjetne osude.

II.8. Olakotne i otegotne okolnosti u osudama za kazneno djelo prijevare

Stupanj krivnje: od 25 osuda za kazneno djelo prijevare samo se u dvije presude navodi kao olakotna okolnost "*smanjena ubrojivost u trenutku učina*", dok se stupanj krivnje ni u jednoj osudi ne navodi kao otegotna okolnost.

Pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno: nisu navedene kao olakotna ili otegotna okolnost ni u jednoj presudi.

Jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra: samo u jednoj presudi ocijenjena je kao otegotna okolnost da "*nisu ostvarene veće štetne posljedice.*"

Okolnosti počinjenja djela: navedene su samo u dvije presude, i to kao otegotne "*okolnosti u kojima je djelo počinjeno*", "*iskoristio povjerenje ljudi*", "*iskoristio teško materijalno stanje ljudi na turističkom području*" te "*drskost u izvršenju kaznenog djela i okolnosti djela*". Olakotne okolnosti u svezi s počinjenjem djela nisu ocijenjene ni u jednoj osudi.

Okolnosti počiniteljeva života prije počinjenja djela: kao olakotne sud je uzimao u obzir da je okrivljenik stranac, "*imovinske prilike - nezaposlen, a supruga proglašena tehnološkim viškom, obiteljske prilike – otac dvoje djece*", "*prijašnja neosuđivanost*", "*sudjelovanje u postrojbama HVO-a*", dok se najčešće kao otegotna okolnost uzimala prijašnja osuđivanost.

Okolnosti počiniteljeva života nakon počinjenja djela: olakotnim okolnostima sud je uobičajeno smatrao priznanje, kajanje, korektno i iskreno držanje pred sudom, ali i neke nove kao "*spremnost okrivljene da vrati dug*". Otegotnom okolnošću smatrana je "*upornost u ne vraćanju duga*".

Ublažavanje kazne: postojeće olakotne u zbroju bile su osnova za sve slučajeve ublažavanja kazne.

Obrazloženje primjene uvjetne osude: od ukupno 17 uvjetno izrečenih kazni za prijevaru u oba razdoblja istraživanja u gotovo 25% slučajeva sud uopće nije obrazložio primjenu uvjetne osude. U ostalim slučajevima pri obrazloženju se koriste uopćene formulacije poput: "*sud misli da će se i primjenom uvjetne osude ostvariti svrha kažnjavanja.... ciljevi generalne i specijalne prevencije...odgojno djelovati na okrivljenika*" ili "*sud smatra da je uvjetna osuda sasvim primjerena, kako težini učinjenog djela, tako i stupnju kaznene odgovornosti počinitelja*", bez daljnjeg obrazloženja.

III. ISKORIŠTENOST ZAKONSKIH KAZNENIH OKVIRA (ODNOS ZAKONSKE I SUDSKE KAZNENE POLITIKE)

Naposljetku, postavilo se pitanje koliko su sudovi u oba promatrana razdoblja iskoristili mogućnosti izbora vrste kazne i mjere između posebnog minimuma i maksimuma propisanih za određeno kazneno djelo. Također, istraživački zadatak obuhvaćao je i utvrđenje postoji li razlika u sudskoj politici kažnjavanja za ista kaznena djela kod bezuvjetnog i uvjetnog osuđenja te zaključno pitanje utjecaja promijenjene zakonske politike na sudsku kaznenu politiku.

Sankcija	1993. - 1997.	1998. - 2002.
Bezuvjetna kazna zatvora	53 53,0%	54 54,0%
Uvjetna kazna zatvora	42 42,0%	39 39,0%
Bezuvjetna novčana kazna	5 5,0%	7 7,0%
Ukupno	100	100

Statistički podaci o izrečenim kaznama u prvom razdoblju pet godina prije (1993.-1997.) i pet godina poslije stupanja na snagu KZ-a (1998.-2002.) prema istraživanom uzorku osuda općinskih sudova na području Županijskog suda u Splitu pokazuju relativnu postojanost odnosa bezuvjetno i uvjetno izrečenih kazni zatvora koji se nije značajnije mijenjao. Podaci za promatrana razdoblja pokazuju na određene pravilnosti bezuvjetnih kazna zatvora (postotak je otprilike jednak). Razlika se pojavljuje u postotku primjene uvjetne osude i bezuvjetne novčane kazne, čime je ponovo dokazano da veći broj izrečenih novčanih kazni smanjuje broj uvjetnih osuda. Također, istraživački uzorak pokazuje da ni u jednoj od 200 analiziranih osuda novčana kazna nije bila uvjetovana, pa se, dakle, pojam uvjetne osude odnosi isključivo na kaznu zatvora.

Bezuvjetno izrečene kazne zatvora za sva djela bile su raspoređene u promatranim razdobljima unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	1993. - 1997.	1998. - 2002.
Iznad 5 do 10 godina	-	-
Iznad 3 godine do 5 godina	-	-
Iznad 2 do 3 godine	2 3,8%	-
Iznad 1 do 2 godine	9 17,0%	1 1,9%
Iznad 6 do 12 mjeseci	17 32,1%	16 29,6%
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	16 30,2%	22 40,7%
Iznad 2 do 3 mjeseca	8 15,1%	11 20,4%
Iznad 1 do 2 mjeseca	-	2 3,7%
1 mjesec	1 1,8%	2 3,7%
Ukupno	53 100%	54 100%

Uvjetno izrečene kazne zatvora bile su raspoređene u promatranim razdobljima unutar sljedećih raspona:

Izrečena kazna	1993. - 1997.	1998. - 2002.
Iznad 1 do 2 godine	-	-
Iznad 6 do 12 mjeseci	4 9,5%	3 7,7%
Iznad 3 mjeseca do 6 mjeseci	24 57,1%	16 41,0%
Iznad 2 do 3 mjeseca	10 23,8%	11 28,2%
Iznad 1 do 2 mjeseca	4 9,5%	5 12,8%
1 mjesec	-	4 10,3%
Ukupno	42 100%	39 100%

Prikazani uzorak kaznene politike općinskih sudova na području Županijskog suda u Splitu pokazuje da se najveći broj izabranih kazni počiniteljima istraživanih kaznenih djela nalazi blizu najmanje mjere propisanih kaznenih okvira. Također, postavlja se pitanje jesu li sudovi ravnomjerno i potpuno iskoristili cijeli raspon kaznenog okvira. Dugogodišnja sudska praksa potvrđena je i ovim istraživanjem, jer su u pravilu iskorištene samo donje polovine, pa čak trećine i šestine propisanih raspona zatvorske kazne, kako u bezuvjetnim tako i u uvjetnim osudama. Usporedba razdoblja prije i poslije stupanja na snagu KZ također dokazuje da sudovi prate i promjene zakonske kaznene politike (blaži kazneni okviri), jer je u uzorku očigledno, npr. kod bezuvjetno izrečenih kazni zatvora, povećanje broja kazni izrečenih u trajanju ispod šest mjeseci te smanjenje postotka izrečenih kazni u trajanju iznad šest mjeseci zatvora (u razdoblju 1993.-1997. izrečeno je preko 20% bezuvjetnih kazni zatvora težih od jedne godine, dok je u razdoblju 1998.-2002. takvih kazni bilo deset puta manje ili nepuna 2%). Isto se može uočiti i kod izrečenih uvjetnih osuda u kojima se smanjuje broj izrečenih kazni zatvora u trajanju od tri do dvanaest mjeseci, dok je povećan broj uvjetnih kazni zatvora ispod tri mjeseca. Kako je zakonska kaznena politika poslije stupanja na snagu KZ-a blaža od kaznene politike prijašnjih zakona, tako je i sudska kaznena politika u cjelini blaža.

Utvrđivanje postoji li razlika u sudskoj politici kažnjavanja za ista kaznena djela kod bezuvjetnog i uvjetnog osuđenja izvršeno je za razdoblje od 1998. do 2002. godine kod osuda za tešku tjelesnu ozljedu i prijevaru kod kojih se pojavljuje određena razlika u težini izrečene kazne zatvora u bezuvjetnoj i uvjetnoj osudi. Naime, uzorak pokazuje manje mjere izrečene kazne zatvora u uvjetnim

osudama u odnosu prema mjerama bezuvjetno izrečene kazne zatvora. I kod ostalih kaznenih djela u tom razdoblju uočavaju se nešto teže izrečene zatvorske kazne pri bezuvjetnom osuđenju. Sličan odnos mjere izrečene kazne zatvora u bezuvjetnom i uvjetnom osuđenju može se utvrditi i u analiziranim osudama za razdoblje od 1993. do 1997. godine. Jedina su iznimka osude za kazneno djelo prijevare iz čl. 137. st. 1. kod kojih je prosječno izrečena bezuvjetna kazna zatvora iznosila dva mjeseca (posebni minimum za to djelo bio je tri mjeseca), dok je prosječno uvjetovana kazna zatvora iznosila 3,7 mjeseci. Također, za djelo prijevare iz čl. 137. st. 2. u istom razdoblju (posebni minimum bila je propisana kazna od jedne godine zatvora) sve bezuvjetno izrečene kazne zatvora bile su ublažene (prosječno su iznosile 7 mjeseci), dok jedina primijenjena uvjetna osuda nije ublažila izrečenu kaznu zatvora, nego je odgovarala iznosu posebnog minimuma.

Na kraju, od ukupnog uzorka od 200 osuda drugostupanjski je sud u oba promatrana razdoblja u 24 presude (12,0%) izmijenio odluku o kazni, i to tako da je u razdoblju od 1993. do 1997. godine u šest presuda povisio izrečenu kaznu (ili izrekao bezuvjetnu umjesto uvjetne kazne zatvora), a u pet presuda smanjio izrečenu kaznu, dok je u razdoblju od 1998. do 2002. godine u 11 presuda povisio, a u dvije presude smanjio izrečenu kaznu. Zanimljivo je da su u oba razdoblja sve prvostupanjske osude počiniteljima kaznenog djela teške tjelesne ozljede bile potvrđene. U obrazloženjima drugostupanjskih odluka u pravilu se navodi da je "prvostupanjski sud ispravno prosudio sve okolnosti te ispravno odmjerio sankciju".

Također, kad je riječ o olakotnim i otegotnim okolnostima relevantnim za izbor vrste i mjere kazne odnosno kaznenopravne sankcije, obrađene osude upućuju na dvije realnosti. Prva je da prvostupanjski sud ni u jednoj osudi nije utvrdio ni ocijenio pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno ni kao olakotne ni kao otegotne. Druga realnost očigledna iz analize obrazloženja sudskih odluka jest podatak da u četvrtini presuda u kojima je primijenjena uvjetna osuda sud uopće nije obrazložio zbog čega se odlučio na primjenu te vrste kaznenopravne sankcije. U ostalim presudama najčešće se obrazloženja primjene uvjetne osude svode na uopćene formulacije o ostvarenju svrhe kažnjavanja ili sud uvjetnu osudu čak obrazlaže ponovnim isticanjem olakotnih okolnosti koje je već ocijenio pri izricanju kazne, a koja je u nekim slučajevima zbog istih posebno izraženih olakotnih okolnosti bila i ublažena.

Summary

**PRESCRIBED PUNISHMENT AND SENTENCING POLICY OF THE MUNICIPAL
COURTS IN THE TERRITORY UNDER THE JURISDICTION
OF THE COUNTY COURT IN SPLIT**

This article constitutes a report on the research of the criminal justice sentencing practice in the territory under the jurisdiction of the County Court in Split on a sample of 200 finally convicted persons for specific criminal offences in two five-year periods. Besides the collection of data, the paper also includes the processing of the total data and the data for individual criminal offences based on which conclusions are drawn on the level of use of the legal criminal frameworks. The paper finally presents conclusive data on the relationship between prescribed punishment and sentencing policy in the territory under the jurisdiction of the County Court in Split, providing an answer to the question concerning the extent to which the courts, in both observed periods, used the option of selecting the type of punishment and the range between the special minimum and maximum prescribed for a specific criminal offence. The concluding data also include a determination of whether there is a difference in the sentencing practice of courts for the same criminal offences in non-suspended and suspended sentences, and the issue of the effect that the amended legislative policy has had on the criminal justice policy. The paper also includes statistical data and a conclusion on the applicable mitigating and aggravating circumstances relevant for the choice of the type and range of punishment, that is, the imposed criminal sanctions.

652. STR. PRAZNA